

מפראהבישט

מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שְׁכָנָא מְפָרָאֵהִישְט וייעו"כ"א

סגולת הצדיק משטפנישט זי"ע"א

אבי זי"ע [הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנישט], **אמר:** מי שרוצה לזכות לשבת שמחה שידבר כליל שישי מזקני הגדול רבי שלום מפראהבישט זי"ע, ואם אין לו סיפור ממנו, שידבר לפחות משולחנותיו הקדושים ומספסלי בית מדרשו.

שנה ב'

ליל שישי פרשת בא - שובבי"ם תשפ"ב

גליון 63

הנהגות ישרות * אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

תורת שלום

תורת הרה"ק רבי שלום מפראהבישט

הכוונה המעולה בשחיטה

והשגותיו. כאשר הרגיש השוחט שמחפשים אצלו השגות וכוונות פנה אל החסידים ואמר להם 'איני מבין מה רצונכם ממני, הנני מוכן להשבע בפניכם שאין לי כל עסק בנסתרות ואיני יודע מאומה'. ענו לו אף הם ואמרו לו 'גם אנחנו לא דימינו מעולם לחשוב עליך גדולות, אבל כך שמענו מפי רבינו וכך אמר עליך'. השיב להם 'איני ביכלתי לירד לסוף דעתו הקדושה כי באמת ובתמים - אין לי שום שיג ושיח בכוונות השחיטה, אמנם זאת הנני יודע, שבשעה שאני עומד על השחיטה הנני מתיישב בדעתי ומחשב מתוך שברון לבי "איך אני מסוגל לשחוט בעל חי, וכי אני טוב ממנו", ואולי כוונה זו פועלת ועושה רושם בשמי שמים כמו כוונות האר"י ז"ל⁽¹⁾.

"ויקרא משה לכל זקני ישראל ויאמר אליהם משכו וקחו לכם צאן למשפחותיכם" (שמות יב כא)
הרה"ק רבינו שלום [מפראהבישט] זי"ע ביקר בעיר אחת, החסידים אשר דרו שם באו לקבל את פניו. תוך כדי דברו עמהם אמר להם שהוא מרגיש שהשוחט של העיר שוחט עם כל הכוונות. הדברים היה לפלא בעיני השומעים, הלא הם הכירו אותו מאז ולא עלה על דעתם כלל שהוא בר הכי. על כן הסיקו במחשבתם שבוודאי מהל"ו צדיקים נסתרים הוא, ובכך גמרו בלבם לנסות אותו ולעמוד על טיבו. התחילו החסידים לרנן אחריו ולכרכר סביבו בכך קיוו לדלות מעט ממדרגותיו

השלמות ואיזונים

והשעורה וכל דבר שיש בו זרע שראוי להורע וכל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע, ולשאר הבעלי חיים נתן להם לאכילה כל ירק עשב שאין בו זרע שראוי להורע, וזה להעיר על היתרון שיש בין מין האדם לזולתו מבעלי חיים...

והבל היה חושב שיש לאדם יתרון על הבעלי חיים, אבל חשב שהיתרון הזה הוא שיהיה לו ממשלה עליהם ויכבוש אותם ותחתיו לעשות מלאכתו, אבל לא שיהיה מותר בהריגתו, כי לא חשב שיהיה לאדם יתרון על הבעלי חיים בזה, ולזה אמר הכתוב והבל הביא גם הוא מבכורות, כלומר גם הוא על כונת קין, והיה חושב שיהיה האדם אסור בהריגת הבעלי חיים אם לא לצורך גבוה ולעשות קרבן מהן לפניו, להורות שהוא יתברך הוא שיש לו יתרון על האדם והבהמה כי כולם יאבדו והוא יעמוד, אבל האדם אין לו יתרון עליהם כי אם בהיותו ורעה אותם ומנהיג המדינות וכיוצא בזה, ולזה נהרג הבל להיות זה הדעת קרוב מאד מדעת קין ויתר מוכן לטעות בו האנשים ולהמשך אחריו... אבל

השני הוא שמצאנו שמה שנאסר לאדם הותר לנח ושמה שהותר לנח נאסר קצתו לישראל. וכדי שיתברר זה באור יפה נשאל מה חטא קין בהביאו מפרי האדמה מנחה לה' שלא שעה השם אליו ואל מנחתו, ואם מפני שלא הבחיר הצאן ואילי נביות כמו שהביא הבל, מה חטא בזה אם נתעסק בעבודת האדמה והצליח בה והביא מפריה מנחה לשם להודות לפניו כעל כל אשר גמלוהו

ווארט השבוע

זכות אבות יגן עלינו

הרה"ק הרשב"א ז"ל מפראהבישט נ"ע זי"ע"א אמר בזה הלשון: מאי דתיב "ונתתי משכני בתוכם" (ויקרא כו יא), כל זמן שנמצא ממשפחה שלי בקרב אחינו בני ישראל, אז יהיו מובטחים על ההמשך "ולא תגעל נפשי אתכם".

לפי שדעת הבל היה שיש לאדם יתרון על הבעלי חיים וממשלה עליהם ויכול להרוג אותן לצורך גבוה, והוא קרוב אל שיוכר על ידו יתרון האדם על הבעלי חיים, והכי מעלת האדון להביא מבכורות צאנו ומחלביהו, שעה השם אל הבל ואל מנחתו להיותו קרוב אל השלמות מדעת קין, ולא שעה אל קין ולמנחתו יהיוק מאד מהאמת, אחר שחשב שאין לאדם יתרון על הבעלי חיים וגם שלא הכיר מעלת האדון אחר שהביא מפרי האדמה ולא מפרי העץ כמו שאמרנו. ואמר לו השם יתברך למה חרה לך למה נבלו עיניך רבותינו ז"ל על זה הפסוק, עבירה מטמאת נפש בנפש, כמו שברא הכתוב זה כשאר לישראל קצת בעלי חיים, אמר בסוף ולא תשקצו את נפשותיכם וגו', ולא טמאתם בהם ונטמאתם בהם חסר אל"ף להורות על שהם מולידיים עובי ואטימות בלב, וכן אמרו רבותינו ז"ל על זה הפסוק, עבירה מטמאת נפש בנפש, כמו שנאמר ונטמאתם בהם אל תקרי ונטמאתם אלא ונטמאתם, ובעבור זה אף על פי ששבר קצת הבעלי חיים מן טוב נאות אל האדם, רצה השם להסיר ממנו הטוב המועט הזה שיש באכילת הבשר בעבור הרע וההוק המרובה שאפשר שימשך מזה אליו, ולזה אסר אכילת הבעלי חיים לאדם, ותיקן מה שחסר בזה ממוזנות נאותים בשיחוד אל האדם בצמחים מוזנות נאותים טובים, כחטה

ה', למה לא שעה השם אליו ואל מנחתו, כי הדעת נותן שכל מקבל טובה מאחר בשהאכילו והשקחו שישלם לו תודות מעין הטובה שקבל ממנו, ולא יחויב להודות לפניו שהלבישו והעשירו ישעשה עמו מה שלא שעה, אבל ראוי שתהיה ההודאה מעין קבלת הטובה, ואם לא תהיה ההודאה יותר אין עליו בזה תפיסה ולא עון אשר חטא... ובואר כל זה לפי מה שאחשוב הוא על זה הדרך, כי מלבד מה שיש בהריגת הבעלי חיים אכזריות מזה ויטשף אף ולמודי כוונה רעה אל האדם לפשוד דם חנם, עוד יוליד אכילת רבותינו ז"ל על זה הפסוק, עבירה מטמאת נפש בנפש, כמו שברא הכתוב זה כשאר לישראל קצת בעלי חיים, אמר בסוף ולא תשקצו את נפשותיכם וגו', ולא טמאתם בהם ונטמאתם בהם חסר אל"ף להורות על שהם מולידיים עובי ואטימות בלב, וכן אמרו רבותינו ז"ל על זה הפסוק, עבירה מטמאת נפש בנפש, כמו שנאמר ונטמאתם בהם אל תקרי ונטמאתם אלא ונטמאתם, ובעבור זה אף על פי ששבר קצת הבעלי חיים מן טוב נאות אל האדם, רצה השם להסיר ממנו הטוב המועט הזה שיש באכילת הבשר בעבור הרע וההוק המרובה שאפשר שימשך מזה אליו, ולזה אסר אכילת הבעלי חיים לאדם, ותיקן מה שחסר בזה ממוזנות נאותים בשיחוד אל האדם בצמחים מוזנות נאותים טובים, כחטה

1. כעין זה מובא בכתבי הגה"ה רבי ישראל פסח וועטשטיין זצ"ל אבד"ק נאוועסליץ בשם הרה"ק רבי אברהם מפראהבישט זי"ע (בנו של רבינו הרה"ק רבי שלום שכנא זי"ע) שאמר לאחד מאנשיו, ששתשב על שלחן לאכול אז תתישב בדעתך הלא הברש הזה שנותנין לפניי היה בעל חי כמון, ומפני מה אתה אוכלו ואין הוא אוכל אותך. והלה התנצל לפניו שזו שייך להתבונן רק כשאוכל לבדו בפני עצמו, אך כשמשב יחד עם כל בני ביתו וקערה אחת לכולם, אזי עבוד שאחשוב בכך כבר לא ישאר לי מה לאכול. ויאמר לו הרי אברהם זי"ע, כך הוא אומר? יהודי צריך להאמין שמה ששייך לו לא יוכל אף אחד לקחתו ממנו.

וענין הרשות שניתן לאדם לאכול בשר נבחר בדברי מרן הא"ח הקדוש (שער המצוות פ"ר עקב) בזה הלשון: והנה אחר שחטא אדם הראשון חזרו כל הבחינות להתקלקל, ובחינת נשמות בני אדם, ובחינת נפשות הבה"ח, אשר שתי בחינות אלו היו מבוררים כבר, והנה אז חזרו וירדו בעמקי הקליפות, ונתערבו עם הסיגים והקליפות טוב ברע, כבתחלה קודם שהובררו. ואמנם עד נח ובניו לא היה בהם כח לברר הבעלי חיים על ידי האכילה. ובבא נח ובניו, דכתיב ביה (בראשית ו ט) "נח איש צדיק" כו' הותר לו אכילת הבעלי חיים, כי כבר נתקלקלו בחטא אדם הראשון, והיו צריכין להתברר ע"י האכילה. וגם נח ובניו, היו ראויים לברר ע"י אכילתם. ומאז ואילך נותרו בני אדם, ובחינת נפשות בני ע"י "כירק עשב נתתי לכם את כל" כו'.

וראה עוד דברי קדשו של הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנישט זי"ע, חותנו-זקינו של רבינו זי"ע, בספ"ה"י ישמח לב (שבת ד"ה אמר רב חסדא) והל לשון: בימי אדם הראשון תיכף אחר החטא שנפלו הניצוצות, שעדיין לא הגיע זמן תיקון הנשמות לעלות במדרגת חי, וגם הוא לא היה בו אותו הכח עדיין שיעלה אותן כל כך, לכן לא הותר לאכול בשר רק צמחים, כי עליות לא היה רק בצמחים עדיין, ואחר כך העשוק דורות שמאברהם אבינו עד נח שנאמר בו (בראשית ה כט) "הו נחמנו וגו' מן האדמה אשר ארדה ה'" שיצאה הארץ מכלל קללה, ותוסף עלית הניצוצות לבא במדרגת חי ומדבר, לכך הותר לנח הבשר, וזוהו הטעם עם הארץ וספסר העיקרים (מאמר ג' פרק טו) לרבי יוסף אלבו זי"ע כתב בדברים נפלאים בענין זה, וזה לשון: וראוי שנבאר הטעם אל

הנהגות פראהבישט

פרק כ"ו
המשך מגיליון 62

הנהגות ישירות וסדר היום לרבי שלום לפי סדר נכון וחדש עם תוספת ציונים הערות וביאורים והרחבות מספרי תלמידי הנעש"ט הקדוש וצאצאי בית רוז'ין כפי שנערכו על ידי מכון 'שכינת שלום' ללימוד ולפרסום תורת וסגולת הרה"ק הרבי ר' שלום מפראהבישט זיע"א

ואַחַר הִירָאָה הַנּוֹכַרְת לְעִיל, תְּתַלְהֵב אֲדַרְבָּה בְּהַתְּלַהּבוֹת לְקַיִם רַמ"ח מִצּוֹת עֲשֵׂה בְּאַהֲבָה רַבָּה אֶפְלוּ לְמַסֵּר נַפְשׁוֹ כְּדִי לְקַיִם מִצּוֹת עֲשֵׂה הַנ"ל, יִמְסֹר אוֹתָהּ כְּדִי לַעֲשׂוֹת נְחַת-רוּחַ לְיוֹצְרָהּ, שְׁאָמַר וְנַעֲשֶׂה רְצוֹנוֹ. וּבָזָה מְכַנִּיס אֶהְבֶּה בֵּין הַמְּלַךְ וְהַמְּלֻכָּה, וְכָל זֶה לְשִׁבַר אֶת הָאֵזֶן. וְגוֹרֵם יְחוּד גָּדוֹל וּמְקַשֵּׁט הַמְּלֻכָּה בְּקַשׁוּיֵט הַמִּצְוֹת, וְדִי לַמְּבִינ. וּבָזָה בְּאָה אֶל הַמְּלַךְ הַיְדוּעֵ, וְדִי לַמְּבִינ.

שלמות שלום - השלמות וציונים

טרחו לטהר כללות האומה, היחס שבין ישראל לד' יתברך יחס שבין אשה לבעלה כביכול [כמו שכתוב] "וארשתך" וכו'. ובמובן זה גם כן השתדלו לטהר אשה לבעלה, עיין תנחומא פרשת לך (יד) "אז דברתי בחזון לחסדיך" (זה אברהם) גם הוא היה חסיד במובן זה (עי' זהר וירא קב ריע"ב מאי טעמא אעסק אברהם לדכאה כו'). (וראה עוד בספר גן יוסף להגה"ח ר' יוסף פאצאנאווסקי זצ"ל, ערך מקוה אות תתכד).

עיקר העבודה היא בלב ובהתלהבות ונראה לציין על דרכו בקודש של אותו צדיק - והוא ענין ההתלהבות שכתב רבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע - על פי דברי קדשו שכתב בספרו מאור עינים (ואתחנן, ד"ה ואהבת) וזה לשונו: הנה העיקר העבודה היא בלב שלם, רחמנא לבא בעי, כי אף שעובד את השם בדבור ומחשבה מכל מקום אם הוא אינו בתנועת הלב דהיינו שיהיה הלב מתעורר לדבורו וירגיש בתוכיותו שנתעורר הלב כמו שאם היו דנין אותו על חיותו להורגו היו כל כחותיו ועיקר לבו מרגישין בהצער, ואחר כך כשהיו נותנים לו חיותו ופוטרין אותו אזי מיד כשיבא לו הדבור מפי המבשרו בודאי ירגיש לבו בקרבו שנתעורר לשמחה ההיא בהתלהבות גדולה, כן בוודאי כשמדבר הדבורים בתורה ובתפלה אפילו אם המחשבה אינו נפרד מן הדבור רק שהלב אינו מעורר בהרגש גדול כאמור במשל אזי האדם אינו דבוק באלהיו, כי רחמנא פי' שיהא דבוק בה' לבא בעי. על כן נאמר בכל נפשך יש לך אדם שגופו חביב וכו', פי' לפי מה שהוא אדם יצייר בדעתו ובמחשבתו הרגש לבו ושמתו. ויש לך אדם שממונו חביב וכו' דהיינו אנו רואים אם יש לאדם איזה עסק סחורה שמעותיו בתוכו בודאי ישים כל לבו וכל כחותיו בו ובפרט אם כל פרנסתו תלוי בזה בודאי יתלהב לבו התלהבות גדול כך בחשבו כי כל רגע ורגע נותנים לו חיותו מלמעלה וכל פרנסתו הכל הוא מלמעלה אזי ראוי שירגיש לבו לכל דבור ודבור וכל מעשה כי הלב הוא המלך בתוך איבריו והוא עיקר העבודה לה' אשר לא יצויר עבודה זולתו ואם יעבוד כמה וכמה פעמים אין לו שום עליות מדריגה וצריך לבא לעולם פעם אחרת שיבא לתכלית העבודה ובודאי לא יושג זה בנקל כי לכל דבר הטוב אי אפשר בלי טורח.

(ויצא, ד"ה א"י ויבא גם אל לאה) וזה לשונו: הכלל הוא שאדם צריך לעבוד את הבורא ברוך הוא לא בשביל קבלת שכר כלל, וימסור עצמו הן חלקו בעולם הזה והן חלקו בעולם הבא בכדי שיעשה למסור הסימנין ללאה, אף על פי שעל ידי זה שוב לא ישא אותה יעקב ותעלה על גורלו של עשו כנ"ל, ונמצא חס ושלום תאבד חלקה לעולם הבא כשישא אותה עשו ושלום, אף על פי כן מסרה הסימנים ומסרה עצמה הן חלקה בעולם הזה, הן בעולם הבא, בכדי שיעשה רצון הבורא. עכד"ק ועיי"ש עוד.

סיפור מהרה"ק מטשערנוביל זי"ע מעשה נורא בענין זה הובא בספר אהלי יעקב (פר' לך לך עמ' כה) להרה"ק רבי יעקב מהוסיאטין זי"ע על חותנו-זקינו של רבינו, ה"ה הרה"ק רבי מנחם נחום מטשערנוביל זי"ע וזה לשונו: רבי נחום ז"ל היה נוסע לפרסם תורת הבעל שם טוב והמגיד ז"ל, עם עבודתו הרוחנית הזאת קשר עבודה מעשית: פדיון שבויים, הבאת שלום בין אדם לחבירו, בנין מקוואות. מעשה ובה לידי הסכם עם עשיר שיעשה מקוה ויחממנה בעת הצורך וכל ההוצאות על חשבון העשיר, וחלף נדבתו זאת יתן לו ר' נחום את חלקו בעולם הבא. התלמידים

ואחר היראה הנזכרת לעיל. הוא מה שכתב רבינו (לעיל פרקים כג - כד) תעמוד בגדולת הבורא ובשפלות עצמך, וממילא תבוא לידי 'יראה', שלא לעבור מצותיו ושס"ה לא תעשה שהם נקראו 'רע', ופוגם על ידם שורש נשמתו, ומכניס שם רצון הבורא, כמו שמצינו ברחל שעשתה המצוה רע בהיכל המלך חס-ושלום, כי בהיכל המלך שם שורש 'נפש רוח נשמה' שלו, ו"היכל" גימטריא אדנ"י. וחס-ושלום, כשאבר אחד מטונף, כביכול מטונף היכל המלך, מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ומפריד חס-ושלום המלוכה מהמלך, בשביל עוונותיו שעברו עליו, ואיך ישא פנים לעמוד לפני המלך כו'. ויבוא לידי יראה פנימית מחמת גדולתו, וכדי שלא יפרד היחוד של קודשא בריך הוא ושכינתיה, וגם נשמתו היא חלק ממנו, ונמצא על ידי עוונותיו מפריד אותה משרשה חס-ושלום, ומכניס חס-ושלום אותה לגיהנם, מקום מטונף, כידוע. ונמצא, איך לא תסמר שעירות ראשו, שנוטל חלק אלוק כביכול ומכניס למקום מטונף. וזה כתוב בראשית חכמה, אחר שכתב עניני גיהנם, עין שם. וגם בסוף שער היראה בשם מורו, עין שם. וגם בתומר דבורה פרק ט' כתיב בחינת יראה, ושלש אחרונים הם בחינת יראה פנימית, עין שם.

אהבת השי"ת עד מסירות נפש ומה שכתב רבינו 'תתלהב אדרבה בהתלהבות לקיים רמ"ח מצות עשה באהבה רבה אפילו למסור נפשו כדי לקיים מצוות הנ"ל, ימסור אותה כדי לעשות נחת רוח ליוצרה' וכו', הנה כתוב (דברים ו ה) "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך", ופירש שם רש"י (ד"ה ואהבת) שאינו דומה עושה מאהבה לעושה מיראה, העושה אצל רבו מיראה כשהוא מטריח עליו מניחו והולך לו.

והספורנו כתב (שם) לפרש לשון הכתוב 'ואהבת': תשמח לעשות דבר שייטב בעיניו כאשר תבין שאין תכלית נכבד כזה. וכתב רבינו בזה שצריך לקיים כל מצוה בהתלהבות ובאהבה רבה ואפילו באופן שיצטרך למסור נפשו על זה. מסירת החלק בעולם הבא כדי לקיים את רצון השי"ת וראה כדברים אלו שכתב בספה"ק קדושת לוי

הוספה להנהגות פרק כה מגיליון שבוע שעבר מספר 62

בספר עירין קדישין השלם (עמ' תקנו) מובא בשם הרה"ק רבי חיים דוד מאנזאן מבראדי זי"ע שאמר בשם זקינו הרה"ק מרוז'ין זי"ע שיהודי צריך להחזיק בנרתיק הטלית ותפילין שלו את ספר תומר דבורה. והדריך כן הרה"ק מבראדי את נכדו ללמוד בכל יום בספר 'תומר דבורה'.

תמהו, והוא השיב להם: אתם שוקדים על דלתותי כי רצונכם להיות חסידים, ומה תתמהו עלי אם גם אני חפץ להיות חסיד? (דוד המלך נקרא חסיד בגלל השתדלותו לטהר אשה לבעלה, ברכות ו) וחלקי בעולם הבא נתתי לקיים בכל מאודך, הלא נכסים ארציים אין לי. ומכאן הסבר למה נקראו הבעל שם טוב והמגיד ותלמידיהם חסידים, צדיקי הדור שקדמו להם בזמן הצטמצמו בד' אמות של הלכה. והם ירדו אל ההמון, כדי להעלותו.